

การสื่อสารหลักเศรษฐกิจพอเพียงในรายการโทรทัศน์ “โฮมสวีทโฮม
(Home Sweet Home)” ของสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นโฮมเคเบิลทีวี จังหวัดอุดรธานี
Communicating of the Sufficiency Economy Principle in the Home Sweet Home
Television Program Broadcasted on Home Cable Station in Udon Thani Province

วัชร มานะจิตร

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

E-mail: manachitra@chaiyo.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการสื่อสารหลักเศรษฐกิจพอเพียงในรายการโทรทัศน์ “โฮมสวีทโฮม (Home Sweet Home)” ของสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นโฮมเคเบิลทีวี จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารหลักเศรษฐกิจพอเพียงในรายการโทรทัศน์ “โฮมสวีทโฮม (Home Sweet Home)” ในหลักการ 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผลและการมีภูมิคุ้มกัน หลักการ 2 เงื่อนไขคือ การมีความรู้และคุณธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในจังหวัดอุดรธานีจำนวน 14 ครอบครัว โดยมีระยะเวลาในการทำวิจัยระหว่างเดือนเมษายน – พฤศจิกายน 2551 รวมระยะเวลา 8 เดือน สรุปผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์ได้ตัวแบบที่ชื่อว่า **HOME SWEET HOME Model** ซึ่งประกอบด้วย **H** – Human, Health ความเป็นมนุษย์ ความมีความสุขที่ดี **O** – Open Mind การเปิดใจยอมรับซึ่งกันและกัน **M** – Moral การมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นฐานที่สำคัญในการปลูกฝังคนในครอบครัว **E** – Economic ภาวะเศรษฐกิจ **S** – Sufficiency ความพอเพียง **W** – Warm ความอบอุ่นในครอบครัว **E** – Education การศึกษา **E** – Ethics ปลูกฝังความมีคุณธรรมจริยธรรม **T** – Technology การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสาร **H** – Heart, Happy การมีหัวใจรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ความสุขในครอบครัว **O** – Opportunity การหาโอกาสอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความผูกพันกันระหว่างคนในครอบครัว **M** – Mental การมีสุขภาพจิตที่ดีและ **E** – Energy การประหยัดพลังงาน

Abstract

The objective of this research is to study the efficiency of the communication of the Sufficiency Economy Principle in a television program, “Home Sweet Home”, which is broadcasted on the Home Cable Station in Udon Thani Province. The communication of the Sufficiency Economy Principle was studied using two frameworks: the “Three Loops” (sufficiency, rationality, and immunity), and the “Two Conditions” (intellectuality and integrity). Data in this quantitative research was collected by in-depth interviews during the period April to November 2008. The participants were 14 well-known families in Udon Thani. The research resulted in a model, entitled HOME SWEET HOME, of which H stands for Humanity and Health, O for Open-mindedness, M for Morality, E for Economics, S for Sufficiency, W for Warmth, E for Education, E for Ethics, T for Technology, H for Heart and Happiness, O for Opportunity, M for Mental Health and E for Energy Saving.

คำสำคัญ: การสื่อสาร (Communication), เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy), รายการโทรทัศน์ “โฮมสวีทโฮม (Home Sweet Home)”

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานและชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยเพื่อแก้ไขให้ประชาชนชาวไทยรอดพ้นจากวิกฤติและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน โดยทรงเน้นย้ำเรื่องความเป็นอยู่อย่างพอเพียง สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยยึดหลักสายกลาง (พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี) ผนวกกับคุณธรรม (ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับโดยเริ่มต้นจากระดับครอบครัวไปจนถึงระดับชุมชนและระดับประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, 2552)

โฮมเคเบิลทีวีเป็นสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นตั้งอยู่ที่ 23/17 ถนนอนุคุณเดช ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เกิดจากการร่วมทุนของนักธุรกิจหลายรายในจังหวัดอุดรธานี โดยมี นายศักดิ์ชัย อุ้นจิตติกุล ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี เป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท ตลอดระยะเวลากว่า 20 ปีจากจุดเริ่มต้นเพียง 10 ช่องสัญญาณจนถึงปัจจุบันขยายสัญญาณการแพร่ภาพเป็น 80 ช่องสัญญาณประกอบไปด้วยรายการช่องฟรีทีวี ช่องสัญญาณจากสถานีโทรทัศน์ต่างประเทศ และการผลิตรายการของโฮมเคเบิลเองเพื่อสนองความต้องการของผู้ชมรายการในท้องถิ่นได้รับทราบ ติดตาม

ความเคลื่อนไหวภายในจังหวัดอุดรธานีได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นเสน่ห์ของเคเบิลท้องถิ่นในความเป็น
กันเอง ใกล้ชิดลูกค้าและตอบสนองความต้องการของสังคมท้องถิ่น รายการโฮมสวีทโฮม (Home Sweet
Home) เป็นรายการที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นโฮมเคเบิลทีวี จังหวัดอุดรธานี ทุกวันอาทิตย์
หลังข่าวโหม่นิวส์ระหว่างเวลา 19.00 - 19.30 น. ซึ่งเป็นรายการเพื่อทุกคนรอบครัวในจังหวัดอุดรธานีที่
ความรู้และข้อคิดในการใช้ชีวิตและดูแลครอบครัว ฯลฯ

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการสื่อสารหลักเศรษฐกิจพอเพียงใน
รายการโทรทัศน์ “โฮมสวีทโฮม (Home Sweet Home)” เพราะเล็งเห็นว่า ครอบครัวคือหน่วยย่อยที่เล็ก
ที่สุดในสังคมแต่มีอิทธิพลสูงสุด หากครอบครัวไม่เข้มแข็งและไม่เริ่มก่อนก็ยากที่จะพัฒนาขึ้นในระดับ
ต่อไปได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการสื่อสารหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและดูแลครอบครัวของครอบครัว
ในรายการโฮมสวีทโฮม (Home Sweet Home) จังหวัดอุดรธานี จำนวน 14 ครอบครัว

กรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่เดือนเมษายน - พฤศจิกายน 2551 รวมระยะเวลา 8 เดือน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกครอบครัว ตัวอย่างของจังหวัดอุดรธานีจำนวน 14 ครอบครัว

ผลการศึกษา

ได้แนวทางการสื่อสารหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและดูแลครอบครัวของครอบครัวในรายการโฮมสวีทโฮม (Home Sweet Home) จังหวัดอุดรธานี จำนวน 14 ครอบครัว

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยโดยใช้ตัวแบบที่ชื่อว่า **HOME SWEET HOME Model** ซึ่งประกอบด้วย **H** – Human, Health ความเป็นมนุษย์ ความเป็นสุขภาพที่ดี **O** – Open Mind การเปิดใจยอมรับซึ่งกันและกัน **M** – Moral การมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นฐานที่สำคัญในการปลูกฝังคนในครอบครัว **E** – Economic ภาวะเศรษฐกิจ **S** – Sufficiency ความพอเพียง **W** – Warm ความอบอุ่นในครอบครัว **E** – Education การศึกษา **E** – Ethics ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม **T** – Technology การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสาร **H** – Heart, Happy การมีหัวใจรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ความสุขในครอบครัว **O** – Opportunity การหาโอกาสอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความผูกพันกันระหว่างคนในครอบครัว **M** – Mental การมีสุขภาพจิตที่ดีและ **E** – Energy การประหยัดพลังงาน โดยสรุปจากข้อมูลที่ได้แต่ละครอบครัวดังนี้

ครอบครัวที่ 1 ครอบครัวนรินทร์านนท์ (อ.อภิชัย – อ.ศศิธร นรินทร์านนท์) ประกอบอาชีพรับราชการครู ระดับ 9 สถาบันการพลศึกษาอุดรธานีทั้งสองท่าน มีบุตรธิดา 2 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ การใช้ชีวิตครอบครัวอย่างเรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อจนเกินตัว พอเพียงอยู่แล้วมีความสุข บ้านในส่วนแรกคือ โครงสร้างของบ้านไม่ต้องใหญ่โตแต่เน้นความสะอาดเป็นระเบียบ ส่วนนอกบ้านปลูกต้นไม้ใหญ่คลุมหลังคา ช่วยลดภาวะโลกร้อนและประหยัดพลังงานได้

ด้านการมีเหตุมีผล คือ ไม่วางกรอบให้บุตรในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียน การใช้ชีวิต เลี้ยงบุตรแบบเป็นเพื่อน ไม่มีความลับต่อกัน บริหารเวลาให้สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีทั้งงานและบ้านอย่างมีความสุข จัดบ้านโดยไม่เน้นวัตถุแต่เน้นประโยชน์ใช้สอย บริหารครอบครัวในเรื่องของหน้าที่ระหว่างพ่อบ้านและแม่บ้านชัดเจน

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ รู้จักการปล่อยวาง ไม่เครียด บุตรจะบอกว่าที่เป็นคนดีในสังคมได้ เพราะดูจากพ่อแม่เป็นแบบอย่าง บุตรจะซึมซับความอบอุ่นและคุณธรรมจริยธรรมด้วยการปฏิบัติให้เห็นด้วย ไม่ใช่สอนเพียงคำพูดเพียงอย่างเดียว สอนนักศึกษาเสมอว่าในวันเกิดอย่างนี้ถึงแต่ตัวเอง ให้นึกถึงความเจ็บปวดของแม่ที่คลอดบุตรในวันนั้น

ข้อคิดจากครอบครัว คือ ครอบครัวเป็นองค์กรที่เล็กที่สุดแต่มีพลังมากที่สุด สำคัญที่สุดถ้าครอบครัวมีความสุขไม่ได้ ช่วยตัวเองไม่ได้แล้วจะไปช่วยใครเพื่อให้สังคมโดยรวมมีความสุข

ครอบครัวที่ 2 ครอบครัวประเสริฐธรรม (อ.ปรีชา – คุณลำพูน ประเสริฐธรรม) รักราชการครู
โรงเรียนอุตรดิตถ์วิทยานุกูล ภรรยาประกอบอาชีพพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์อุตรธานี มีบุตรธิดา 2 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ ความเป็นครอบครัวข้าราชการจึงฝากคุณตาคุณยายเลี้ยงดูหลาน
เป็นครอบครัวขยาย ใ่วใจได้ เงินเดือนน้อย ใช้จ่ายต้องประหยัด ทำงานบ้านเองเกือบทุกอย่าง ต่างกับ
ปัจจุบันที่ต้องใช้เงินเกือบทุกอย่าง

ด้านการมีเหตุมีผล คือ อาชีพที่ต่างกันต้องแสวงหาจุดร่วมและจุดต่างที่จะใช้ชีวิตร่วมกัน
การทำงานอาชีพพยาบาลเป็นงานที่หนักมาก ต้องใช้เหตุและผลเพื่อเข้าใจผู้ป่วยและญาติจึงจะทำให้
การทำงานราบรื่น ได้

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ การใช้ธรรมะผสมผสานในการทำงาน การดูแลผู้ป่วยด้วย
จิตเมตตา เพราะงานพยาบาลเป็นงานที่เห็นแต่ความทุกข์ ความตาย คนทุกข์มาหาเรา เราก็ยึดทุกข์
ไปด้วย จึงจัดทำเป็นโครงการให้พยาบาลในโรงพยาบาลร่วมด้วย เช่น โครงการปฏิบัติธรรม
โครงการสวดมนต์อธิษฐานจิต ฯลฯ นอกจากได้ผลดีกับงานแล้ว ครอบครัวที่เคยร้อนเป็น ไฟก็ลดลง
อย่างเห็นได้ชัด

ข้อคิดจากครอบครัว คือ พื้นฐานสำคัญคนในสังคมจะดีหรือไม่อยู่ที่ครอบครัวใช้ความรัก
ความเข้าใจในการเลี้ยงบุตร ไม่ได้ใช้เงินเลี้ยงเพียงอย่างเดียว มีข้อคิดในการดูแลสุขภาพเพื่อลดความ
เสี่ยงในการไปโรงพยาบาล สุขภาพดีเริ่มต้นที่บ้านและครอบครัว

ครอบครัวที่ 3 ครอบครัวปานมงคล (คุณเรวัตติ – อ.อำไพพรรณ ปานมงคล) ดำรงตำแหน่ง
ผู้อำนวยการการท่าอากาศยานอุตรธานี ภรรยารักราชการครู มีบุตรธิดา 2 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ นำสิ่งของที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการตกแต่งบ้าน เช่น
เฟอร์นิเจอร์ การใช้พื้นที่จำกัดให้เป็นประโยชน์

ด้านการมีเหตุมีผล คือ ให้นุตรตัดสินใจเลือกทำในสิ่งที่ชอบจะได้รักในสิ่งที่ทำเป็น
ครอบครัวประชาธิปไตย ยึดหลักการประนีประนอมกัน ใช้เหตุผล อภัยกัน

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ อุตรธานีเป็นถิ่นธรรมะ ได้ร่วมเชิญชวนผู้มีกำลังบริจาค
ทอดผ้าป่าช่วยชาติและรับบริจาคที่ทำอากาศยานนานาชาติอุตรธานีเพื่อสร้างเจดีย์ที่วัดโพธิสมภรณ์
นั่งสมาธิเพื่อให้เกิดสติ ใจเย็น พุทธศาสนากับการใช้ชีวิตในครอบครัวเป็นสิ่งดีที่จะทำให้หนักเป็น
เบาได้

ข้อคิดจากครอบครัว คือ บ้านคือวิมานของเรา ทำบ้านให้น่าอยู่ กลับมาบ้านแล้วสบายใจ ทำ
ให้บ้านมีความสุข เราก็มีความสุข

ครอบครัวที่ 4 ครอบครัวคำปั้งสุ์ (ผศ.ดร.พล – คุณนวลจันทร์ คำปั้งสุ์) อดีตอธิการบดีสถาบันราชภัฏอุดรธานี ปัจจุบันคือข้าราชการบำนาญทั้งสองท่าน มีบุตรธิดา 4 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ อยู่โดยใช้ชีวิตแบบ “ไม่หา” อีกต่อไป อยู่อย่างพอเพียงทำกิจกรรมเพื่อสังคมไม่ว่าจะใช้เงินทอง แรงงาน ความคิด คิดเสียว่า เป็นหนี้ที่เราต้องชดใช้แล้วสบายใจ

ด้านการมีเหตุมีผล คือ อย่าไปตั้งความหวังจริงจังจนขาดอะไรไม่ได้ ชีดยุ่นบ้าง ไม่ได้ร้อยละส่วน ได้สักครึ่งหนึ่งก็น่าจะเพียงพอแล้ว

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ เสียสละเพื่อผู้อื่น ได้เพราะครอบครัวอบอุ่น เร่งทำความดีเพื่อผู้อื่นจะได้คิดถึง ไม่ใช่จะคิดเป็นผู้รับแต่เพียงฝ่ายเดียวโดยไม่ยอมให้ใครเลย ถ้าเราทำดี สังคมจะสรรเสริญเยินยอ

ข้อคิดจากครอบครัว คือ บ้านเป็นที่ที่สมาชิกอยากอยู่ ทำบ้านให้ร่มเย็น อยู่เย็นเป็นสุข โดยวิธี “กินถึงปาก ปากถึงข้าว” หมายถึง เมื่อกลับถึงบ้านแล้วทุกอย่างต้องพร้อม ไม่ขาดตกบกพร่อง ต้องทำบ้านให้มีความสุขก่อนแล้วค่อยไปยังที่ทำงาน

ครอบครัวที่ 5 ครอบครัวศักดิ์ศิริวิฑูฒ (คุณสุรัชย์ – คุณวิมลรัตน์ ศักดิ์ศิริวิฑูฒ) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว โดยดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริษัท สหชัยชนะเลิศนวัตอุตสาหกรรม จำกัด บริษัท โรงแรมกาสิโน จำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด ชงฮวดเสียงโอด มีบุตรธิดา 8 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ การที่ชีวิตเริ่มต้นจากศูนย์ ครอบครัวมีลูกมากถึง 8 คน จึงต้องขยันทำงานหลายอย่างเพื่อจุนเจือครอบครัว พักผ่อนน้อย ขยัน ประหยัด อดทน มานะ ใจกล้า

ด้านการมีเหตุมีผล คือ ภรรยาเป็นกองหลังช่วยดูแลครอบครัว จะคิดทำอะไรก็คำนึงถึงคนในครอบครัวเสมอ ไม่ทะเลาะเบาะแว้งให้ลูกเห็น

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ สอนลูกเรื่องความซื่อสัตย์ คุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องใหญ่ ห้ามเล่นการพนันเด็ดขาด

ข้อคิดจากครอบครัว คือ คนไทยเชื่อสายเงินถือว่าคนที่ยังไม่มีครอบครัวคือคนที่ยังไม่สมบูรณ์ ยังไม่ประสบความสำเร็จ ทำมาค้าขายลำบากเพราะขาดความน่าเชื่อถือ ครอบครัวอบอุ่นต้องอยู่ร่วมกันพ่อแม่จะได้ให้คำแนะนำ การเล่นกีฬาทำให้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ได้รับเลือกให้เป็นพ่อตัวอย่างของจังหวัดอุดรธานีปี 2547

ครอบครัวที่ 6 ครอบครัวทองโคตร (ท่านอุตสาห์ – คุณสาวลักษณ์ ทองโคตร) ดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงอุดรธานี ภรรยาประกอบอาชีพรับราชการครู มีบุตร 3 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ ชีวิตวัยเด็กอยู่กับธรรมชาติ จึงรักและหวงแหนธรรมชาติ ขยัน
อดทน ใช้ชีวิตเรียบง่าย

ด้านการมีเหตุมีผล คือ ให้ลูกเลือกเรียนในสิ่งที่ต้องการ โดยตัดสินใจเอง

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ ต้องรู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว ต้องมีคุณธรรมสูงเพราะ โดยอาชีพ
ผู้พิพากษาต้องทรงไว้ซึ่งคุณธรรมสูงยิ่ง

ข้อคิดจากครอบครัว คือ ครอบครัวควรดูแลบุตรหลานให้ดี เพราะแต่ละคดีที่เกิดขึ้น
เกี่ยวกับสารเสพติดจนทำให้เกิดคดีสะเทือนใจหลายกรณี ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ
อย่างมาก การให้อภัยกัน การไว้ใจ แบ่งเวลาระหว่างการทำงานและครอบครัวให้ได้ ชีวิตเราจะดี
ได้นั้น ชีวิตครอบครัวต้องเป็นพื้นฐานที่ดีก่อน

ครอบครัวที่ 7 ครอบครัวชีวปริชา (ผอ.เงิน – คุณลำไย ชิวปริชา) ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
โรงเรียนสตรีราชินูทิศ อุดรธานี ภรรยารับราชการครู มีบุตรธิดา 3 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ การรวมตัวกันทำกิจกรรมที่ห้องโถงกลางของบ้านเพื่อพูดคุยกัน
ดูโทรทัศน์ร่วมกัน รับประทานอาหาร หรือปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ ร่วมกัน เป็นการช่วยประหยัด
พลังงานอีกด้วย

ด้านการมีเหตุมีผล คือ การดูแลลูกอย่างมีกฎระเบียบ แต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบของ
ตนเอง

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ การปลูกฝังในการไปวัด ทำบุญ โดยเฉพาะทุกเช้าวันอาทิตย์
จะไปวัดกันทั้งครอบครัว หัดการเป็นผู้ให้ตั้งแต่เด็ก ดังนั้นรากฐานของการเป็นครอบครัวคือการดูแล
จิตใจด้วยพุทธศาสนา ทำให้ครอบครัวเป็นคนดี ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งไม่ดี

ข้อคิดจากครอบครัว คือ ความรัก ความผูกพัน และความเอื้ออาทรของคนในครอบครัวเป็น
สิ่งสำคัญ

ครอบครัวที่ 8 ครอบครัวบุญคิวนนท์ (อ.ชัยวัฒน์ – คุณแสงนิออน บุญคิวนนท์) ดำรงตำแหน่ง
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี ภรรยาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน มีบุตรธิดา 2 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ เป็นครอบครัวที่พอเพียง รักในเสียงเพลง โดยเฉพาะสุนทราภรณ์ มีความคล้ายคลึงและชอบแบบเดียวกันทั้งครอบครัว มีความห่วงใยกัน

ด้านการมีเหตุมีผล คือ ใช้การแนะนำ นิเทศมากกว่าการตรวจสอบ มีความเสมอต้นเสมอปลาย

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมเป็นที่ตั้ง

ข้อคิดจากครอบครัว คือ ครอบครัวคนพันธุ์อาร์ หมายถึง เป็นครอบครัวที่ใส่ใจใน อ. 5 ประการ คือ อารมณ์ อาหาร อารักษ์ อาจินต์และอวรณ์ ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำว่า คนพันธุ์อาร์ คือ อาชีวศึกษาพอดี เป็นครอบครัวที่กลมกล่อม ไม่หวานหรือเค็มเกินไป เข้าใจ อภัยกัน ดิเคียนกันบ้าง รักห่วงใย ให้ความสำคัญซึ่งกันและกัน

ครอบครัวที่ 9 ครอบครัวโพธิสาร (อ.กันตพล – อ.วันทิศา โพธิสาร) ประกอบอาชีพรับราชการ ครู วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรธานีทั้งสองท่าน มีบุตรธิดา 2 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ ความเป็นลูกคนจับสามล้อ เคยยากจนมาก่อน จึงขยัน อดทน เลิกอบายมุขทุกอย่าง และเลือกประกอบอาชีพครูซึ่งเป็นอาชีพที่ประเสริฐ

ด้านการมีเหตุมีผล คือ ประกาศว่าเป็นลูกคนจนโดยไม่อายเพื่อจะได้ไม่ลืมนั่นกำเนิดของตัวเอง

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ เอกลักษณะของไทยเป็นเมืองพุทธศาสนา ต้องเริ่มปลูกฝังที่ตัวเราก่อน โยงไปสู่สังคม ชรรมะทำให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข สำหรับลูกไม่ต้องการเพียงเป็นคนเก่งเท่านั้นแต่ต้องเป็นคนดีและทำหน้าที่ให้ดีที่สุด

ข้อคิดจากครอบครัว คือ ลูกผู้ชายต้องทำหน้าที่ให้ดี อย่างแรงแกลผู้อ่อนแอกว่า ปัจจุบันสถาบันครอบครัวอ่อนแอมากเพราะเราไม่เข้าใจว่าเกิดมาทำอะไร หลงกระแสวัตถุนิยม ขาดความอบอุ่น ขอให้หันกลับมาดูแลครอบครัว สังคม และประเทศชาติก็จะติดตามไปด้วย

ครอบครัวที่ 10 ครอบครัวศรีวิวัฒนทรัพย์ (คุณสงวน – คุณสุวิมล ศรีวิวัฒนทรัพย์) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ภรรยาเป็นข้าราชการบำนาญ มีบุตรธิดา 4 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ ความพอมีพออยู่ ใครเดือดร้อนช่วยเหลือได้ ทำให้อยู่ร่วมจังหวัดกันได้ง่าย

ด้านการมีเหตุมีผล คือ เปิดเผย ไม่มีความลับต่อกัน อาชีพเรือจ้างส่งลูกศิษย์ให้ถึงฝั่ง ด้วยความรักและเต็มใจ

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ คำขายด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ลูกค้าเดือดร้อนก็ช่วย ภูมิใจว่า ได้ช่วยเหลือ เราพอมีพออยู่

ข้อคิดจากครอบครัว คือ บ้านและครอบครัวคือแหล่งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้เวลาลูก มากๆ อันความตาย ชายนารีหนีไม่พ้น เป็นข้อคิดเตือนใจว่าทุกคนต้องตาย เมื่ออายุมากแล้วควรรหา เพื่อน มีสมาคม อายุจะได้ขี้ออกไป ไม่ลืมพระคุณแผ่นดินเกิด

ครอบครัวที่ 11 ครอบครัวแต่รัตนชัย (คุณชัยโรจน์ – คุณสุภาภรณ์ แต่รัตนชัย) ประกอบอาชีพ คำขายทอง นอกจากนี้ยังดำรงตำแหน่งนายกสมาคมส่งเสริมพ่อค้าเงิน จ.อุดรธานี ภรรยาดำรงตำแหน่ง ผู้พิพากษาสมทบ จ.อุดรธานี และดำรงตำแหน่งสำคัญๆ อีกหลายตำแหน่งทั้งสองท่าน มีบุตรธิดา 4 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ การเลี้ยงดูลูกแบบเรียบง่าย ให้ช่วยเหลือตัวเองโดยขึ้นรถเมล์ ไปโรงเรียนเอง ประหยัดมัธยัสถ์

ด้านการมีเหตุมีผล คือ การเลี้ยงดูลูกแบบเป็นเพื่อน ทำอะไรทุกอย่างเท่าเทียมกันหมด และ สอนวิธีการใช้ชีวิตจากชีวิตจริง

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ บ้านและครอบครัวคือแหล่งปลูกฝังลูกๆ ให้มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพค้าขายในอนาคต ความซื่อสัตย์สุจริตสำคัญมาก

ข้อคิดจากครอบครัว คือ การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวอย่างง่ายๆ ด้วยการดื่มชา ร่วมกันในครอบครัว เกิดการพูดคุยและความสัมพันธ์ในครอบครัวอบอุ่น

ครอบครัวที่ 12 ครอบครัววงษ์ราช (ท่านธีระเดช – คุณสมพร วงษ์ราช) ดำรงตำแหน่ง รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ส่วนภรรยาลาออกจากการรับราชการครู ปัจจุบันอาชีพแม่บ้าน มีบุตร ธิดา 3 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ การปลูกพืชผักสวนครัว ประกอบอาหารรับประทานเอง ไม่สนับสนุนให้เรียนข้ามชั้น

ด้านการมีเหตุมีผล คือ สอนให้ลูกรู้จักชีวิตธรรมดาของชาวบ้านเนื่องจากเป็นครอบครัว มหาดไทย การไปเที่ยวก็คือการไปดูวิถีชีวิตชาวบ้านในความดูแลของพ่อด้วยว่าเค้าใช้ชีวิตอย่างไร เราควรทำตัวอย่างไร

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ รักษาศีล ไหว้พระ สวดมนต์ ให้เจริญแห่งตน

ข้อคิดจากครอบครัว คือ รัก เข้าใจ ให้อภัยกันและกัน เอาใจเขามาใส่ใจเรา คนเราจะจน

จะรวยอย่างไร เราก็ยังคิดว่าคนอื่น เวลาผิดหวังให้กลับไปบ้านเดิม เห็นเพื่อนเก่าที่ชีวิตแย่กว่าเราจะมีกำลังใจที่จะสู้ชีวิตต่อไป

ครอบครัวที่ 13 ครอบครัวอรุณวารี (ดร.ปรีชา – คุณวารี อรุณวารี) ประกอบอาชีพศึกษานิเทศก์ และแต่งเพลงอิสระ เพลงที่สร้างชื่อเสียงคือ เพลงกราบเท้าพ่อหลวง ขับร้องโดยคุณฝน ธนสุนทร ส่วนภรรยาอาชีพแม่บ้าน มีบุตรธิดา 3 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ รับผิดชอบในงานศึกษานิเทศก์ให้ดีที่สุด แต่งเพลงเป็นงานเสริม ไม่ได้หวังเงินจากการแต่งเพลงขาย

ด้านการมีเหตุมีผล คือ เมื่อมีปัญหาต้องแก้ไข ไม่ใช่ว่าเกิดปัญหาแล้วคิดขาดไปหมด คนเราทำดียอมได้ดี

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ ต้องปลูกฝังคุณธรรม ปัญญาธรรมและสามัคคีธรรม

ข้อคิดจากครอบครัว คือ กำลังใจจากครอบครัวสำคัญมาก มีประชาธิปไตยในบ้าน ไม่สร้าง ความเครียด ความกตัญญูสำคัญมาก ต้องไม่ลืมชาติกำเนิดของตัวเอง

ครอบครัวที่ 14 ครอบครัวอนวัชชกุล (คุณวรเชษฐ์ – คุณชไมพร อนวัชชกุล) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวค้าขายอะไหล่รถยนต์ชื่อร้านสหกุล มีบุตรธิดา 4 คน

ลักษณะเด่นที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านความพอประมาณ คือ เริ่มต้นจากการขับรถ ซ่อมรถ ฝึกเครื่องแล้วจึงเก็บเงินซื้อรถ จนปัจจุบันขายอะไหล่ ดำเนินการเป็นขั้นตอน คิดไปข้างหน้า เข้าได้กับคนทุกระดับทุกสถานการณ

ด้านการมีเหตุมีผล คือ ไม่เอาเปรียบลูกค้า ให้เปลี่ยนสินค้าได้หากนำไปใช้ไม่ได้

ด้านความรู้และคุณธรรม คือ มานะ อดทน ซื่อสัตย์ สุจริต กตัญญู คินกำไรผู้สังคม และประเทศชาติ การทำบุญจิตใจสบาย บุญก็จะช่วยเรา คนเราเลือกเกิดไม่ได้แต่เลือกที่จะทำคุณประโยชน์ให้ประเทศชาติได้ เงินทองเอาไปก็ไม่ได้ คนเราเกิดมาชีวิตต้องกลับบ้านเก่าแน่นอน

ข้อคิดจากครอบครัว คือ หยาดน้ำนมผสมรักจากอกแม่ พิสุทธิ์แท้เพียงน้ำทิพย์จากสวรรค์ สร้างด้วยใจรักลูกและผูกพัน สร้างชีวิตให้ลูกเจริญวัย แม่คือ โคมส่องสว่างทางชีวิต คอยชี้ทิศผดลูก ลูกสดใส ลูกर्मเย็น เพราะแม่เป็นเช่นร่มไทร ทั้งดวงใจเทิดทูนพระคุณเอย การดูแลลูกน้องเสมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน คนตรีบ่าบัด

การอภิปรายผลเชิงคุณภาพ

จากการที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเรื่อง การสื่อสารหลักเศรษฐกิจพอเพียงในรายการโทรทัศน์ “โฮมสวีทโฮม (Home Sweet Home)” ของสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นโฮมเคเบิลทีวี จังหวัดอุดรธานี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) นั้น ผู้วิจัยสรุปผลจากการวิจัยโดยใช้ตัวแบบที่ชื่อว่า **HOME SWEET HOME Model** ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

- H** – Human, Health ความเป็นมนุษย์ ความเป็นสุขภาพที่ดี
- O** – Open Mind การเปิดใจยอมรับซึ่งกันและกัน
- M** – Moral การมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นฐานที่สำคัญในการปลูกฝังคนในครอบครัว
- E** – Economic ภาวะเศรษฐกิจ
- S** – Sufficiency ความพอเพียง
- W** – Warm ความอบอุ่นในครอบครัว
- E** – Education การศึกษา
- E** – Ethics ปลูกฝังความมีคุณธรรมจริยธรรม
- T** – Technology การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสาร
- H** – Heart, Happy การมีหัวใจรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ความสุขในครอบครัว
- O** – Opportunity การหาโอกาสอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความผูกพันกันระหว่างคนในครอบครัว
- M** – Mental การมีสุขภาพจิตที่ดี
- E** – Energy การประหยัดพลังงาน

ดังนั้น จากการวิจัยพบว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้จากการสัมภาษณ์ครอบครัวตัวอย่างในรายการโฮมสวีทโฮม (Home Sweet Home) ทางสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นโฮมเคเบิลทีวี จังหวัดอุดรธานีนั้น ประกอบไปด้วย 3 ประเด็นหลัก คือ ด้านความพอประมาณเน้นการใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ด้านการมีเหตุผลเน้นการปรับตัวเข้าหากันและร่วมมือกันเพื่อเพิ่มความสุขในครอบครัว ด้านความรู้และคุณธรรมเน้นการปลูกฝังจริยธรรมให้บุตรหลานในครอบครัว การขัดเกลาอบรมบ่มนิสัยอย่างสม่ำเสมอด้วย

ข้อเสนอแนะ ควรให้ความสำคัญสำหรับเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ชมในการนำไปเป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากรายการโทรทัศน์ในท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อผู้ชมสูงในโอกาสต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ คุณวิโรจน์ พิพัฒน์ไชยศิริ กรรมการอำนวยการบริษัทโฮมเคเบิลทีวี แอนด์ วีดีโอ 1990 จำกัด ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้ดำเนินการทุกอย่างตามที่ตั้งใจไว้สำหรับการจัดทำรายการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาพร ชันชหัตถ์ ประธานสาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีซึ่งเป็นผู้ประสานงานรายการ ครอบครัวตัวอย่างทุกครอบครัว คุณสมพิศ มีพรหม ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายของบริษัทโฮมเคเบิลทีวี แอนด์ วีดีโอ 1990 จำกัด ที่เอื้อเฟื้อและร่วมมือจัดทำรายการจนประสบความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- _____. (2551). รายการโฮมสวีทโฮม (Home Sweet Home). อดุรธานี: บริษัทโฮมเคเบิลทีวี แอนด์ วีดีโอ 1990 จำกัด.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2546). ครอบครัว: สารที่น้ำรู้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสรี พงศ์พิศ. (2549). เศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.
- สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2552). เศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้: จากงานวิจัยขยายผลสู่ชุมชน. กรุงเทพฯ: สามลดา.